

Naturskyddsföreningen

Illustration: Erik Kohlström

Viva vatten – uppdatera ditt avlopp

Enskilda avlopp står för lika stora fosforutsläpp som alla Sveriges reningsverk tillsammans.

Problem: Drygt 10 procent av Sveriges hushåll har ett enskilt avlopp. Många av dessa har gammaldags och ineffektiva reningsanläggningar. En dåligt fungerade reningsanläggning leder till att näringsämnen och smittämnen från avloppsvattnet släpps ut i naturen. Näringsämnen som fosfor och kväve bidrar till övergödning och syrebrist i hav, sjöar och vattendrag.

Åtgärd: Genom att uppdatera din avloppsanläggning kan du förbättra reningen av avloppsvattnet och förhindra att näring och bakterier läcker ut i naturen.

Hur gör man? Ett befintligt enskilt avlopp kan effektiviseras på olika sätt beroende på markens egenskaper och hur känslig naturen är där avloppet ligger. En fungerande traditionell VA-anläggning bestående av trekammarbrunn med efterföljande infiltration eller markbädd kan göras mer effektiv genom att man sätter till en fällningskemikalie innan slamavskiljaren. Denna åtgärd (kemisk fällning) minskar utsläpp av fosfor från anläggningen men leder också till att mängden slam ökar så man måste ha en tillräckligt stor slamavskiljare. Har du en anläggning med markbädd med tät botten kan du istället lägga till ett fosforfilter efter markbädden. Fosforfiltret består av en brunn som fylls med ett filtermaterial som binder fosfor.

Du kan också förbättra din VA-anläggningens reningsförmåga genom att installera ett minireningsverk eller ett bioreningsverk. Det finns olika typer av minireningsverk på marknaden som passar för olika stora hushåll. Minireningsverk fungerar som "riktiga" reningsverk genom att rena avloppsvattnet i tre steg: mekaniskt, biologiskt och kemiskt. De kräver regelbunden tillsyn och service utförd av fackman för att fungera som de ska. I ett bioreningsverk utnyttjas istället den naturliga förmågan hos mikroorganismer och ibland även vattenväxter för att rena vatten. I

ett bioreningsverk behöver du inte tillsätta några kemikalier.

I känsliga områden, och i områden där det inte går att låta vattnet infiltrera i marken, är den bästa VA-lösningen att använda sig av sluten tank. Sluten tank är inte en reningsmetod utan istället ett sätt att se till att avloppsvattnet tas omhand och transporteras till ett kommunalt reningsverk.

Viktigt att tänka på:

- Det finns inga generella krav i lagstiftningen för hur avloppsvatten ska renas eller hur bra reningen måste vara. Det är kommunens miljönämnd som bestämmer vilken skyddsnivå som gäller, dvs. hur noggrant avloppsvattnet måste renas, där du bor. Normal skyddsnivå innebär att 70 procent av fosfor måste renas bort. I känsliga områden är skyddsnivån högre – där måste 90 procent av fosfor renas bort och dessutom 50 procent av kvävet.
- Var rädd om de goda bakterierna genom att bara spola ned det som ska spolans ned i toaletten. Det vill säga inga starka, farliga kemikalier! Om avloppsrören är gamla bör de bytas ut för att förhindra att avloppsvattnet läcker ut.
- Avlopp med enbart slamavskiljning är inte tillåtet. Avlopp från toaletter ska alltid renas med hjälp av slamavskiljning och ett efterföljande reningssteg.
- Det är enligt miljöbalken du som fastighetsägare som är ansvarig för att din avloppsanläggning följer de regler som finns. Du måste söka tillstånd hos kommunens miljökontor om du tänker bygga om din anläggning.

Läs mer:

VA-guiden har massor av bra material som handlar om små avlopp
<https://avloppsguiden.se/>

Här hittar du VA-guidens checklista som hjälper dig avgöra hur bra din avloppsanläggning fungerar <https://bit.ly/2QTxJf1>

Havs och Vattenmyndigheten har information om provning av små avlopp på sin hemsida: <https://bit.ly/2N2tHjq>

Projektet finansieras med LOVA-medel från Länsstyrelsen Södermanlands län.

